

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

Helyi jelentőségű védett természeti terület neve: Verpeléti Várhegy	
Utoljára módosítva: 2013-10-10 13:00:05	
Megye: Heves	Községhatár: Tarnaszentmária
A terület kiterjedése: 1.0164 hektár	Védetté nyilvánítás év: 1975
GPS koordináták:	
Felmérést végző személy(ek) neve: Korompai Tamás	
E-mail címe(k): ecatax@gmail.com	

<p>A terület megközelíthetőségének leírása (pl. melyik utcán kell elhagyni a települést stb.): Verpelét települést nyugat felé, Kiszána irányában elhagyjuk, majd jobbra, Tarnaszentmária felé fordulunk. Innen kb. 1 km-t kell menni a Vár-hegyhez vezető bekötőútig.</p>
<p>Terület rövid, szöveges bemutatása (max. 2000-2500 karakter): megközelíthetőség, terület jellegének leírása (pl. természetes erdőfolt puhafa ligeterdővel stb.): A Vár-hegy egy rétegvulkáni parazitakúp, parazita vulkán. A terület elsősorban geológiai értékei miatt lett védett. Magyarországon egyedülálló módon nagyon jól tanulmányozható itt a középső-miocénkori andezit rétegvulkáni parazitakúpok felépítése, mivel a kúp belsejében lévő andezitet kibányászták, így feltárult a kráter belső szerkezete. Geológiai értékei mellett a terület élővilága is jelentős természeti értéket képvisel. Fajgazdag lejtősztyeprét található a kúp délnyugati és északnyugati oldalán. Ebben több mint tíz védett növényfaj fordul elő. A Vár-hegy rovarfaunája is gazdag. Eddig részletesebben a lepkefaunát vizsgálták a szakemberek, 16 védett lepkefaj előfordulását sikerült igazolni. Csapadékosabb években a kráter alján időszakos vízállás alakul ki, ami kételtűek számára nyújt szaporodóhelyet. A terület száraz gyepeiben erős állománya él a zöld- és a fűrgye gyíknak, a nyílt sziklagyepeken és sziklafalakon fali gyíkok sűtkéreznek. Egyes megfigyelések szerint korábban vörös vércse is költött a hegyen. 2003-tól kiépített tanösvényen lehet megismerkedni a terület természeti értékeivel. Az értékes fajok élőhelyéül szolgáló sziklagyepek és lejtősztyepek erősen cserjésednek, ami veszélyezteti a gyepekhez kötődő védett fajok fennmaradását. Ezért 2012-ben a Bükki Nemzeti Park szakemberei természetvédelmi kezelésként megkezdték a cserjék eltávolítását az értékes gyepekről. A terület a Verpelét-Tarnaszentmáriai közút mellett fekszik, egyszerűen megközelíthető. A Vár-hegy egy vulkáni kúp, parazitavulkán. Növényzetét cserjésedő félszáraz gyepek és cserjések alkotják.</p>
<p>2. A TERÜLET ÁLTALÁNOS FELMÉRÉSE</p>
<p>2.1. Megtalálható még a védettség indoka a területen? - Igen</p> <p>Szükség esetén részletezés, "Nem/Részben" válasz esetén indoklás:</p>

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.2. Milyen élőhelyek mozaikok borítják a területet és milyen arányban?

% Erdő

35 % Gyep

60 % Cserjés

% Vizes terület

5 % Egyéb

időszakos állóvíz a kráter alján: 5 %.

2.3. Élőhelyi besorolás ÁNÉR- szerint (<http://www.novenyzetiterkep.hu/?q=magyar/node/45>):
H3a, G3, P2b

2.4. Területhasználat (kérjük, jelölje az észlelteket):

Egyéb típus:

Jellemzőik, intenzitás:

2.5. Folyik-e természetvédelmi kezelés a területen? - Igen

Felmérés,

Egyéb típus: cserjeirtás, majd kaszálás

2.6. Megtalálhatóak-e az alábbi özőnfajok a területen, s milyen mennyiségben:

Akác: Nincs

Selyemkóró: Nincs

Parlagfű: Kevés

Magas/kanadai aranyvessző: Nincs

Japánkeserűfű: Nincs

Gyalogakác: Nincs

Bálványfa ("ecetfa"): Nincs

Keskenylevelű ezüstfa: Nincs

Muflon: Nincs

Egyéb (nevezze meg):

2.7. Része a terület a Natura 2000 hálózatnak? - Igen

Egy része: 100 %

2.8. Érintkezik a terület más természetes élőhelyekkel? - Nem

2.9. Ha igen, milyen típusú élőhellyel?

2.10. Érintkezik a terület más természetvédelmi oltalmat élvező területtel? (pl. Natura 2000, országos védettség, ex lege) - Nem

2.11. Ha igen, milyen természetvédelmi oltalmat élvező területtel? -

2.12. Van védettséget jelző tábla a területen? - Nem

Darabszám:

Állapotuk:

ÖKOLÓGIAI ÁLLAPOT-FELMÉRŐ ADATLAP

2.13. Vannak vadgazdálkodási létesítmények a területen?

Magasles: db

Vadetető: db

Szóró: db

Egyéb (név és db):

Nincs

3. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es növényfajok és számolt vagy becsült mennyiségük felsorolása

(a becslés lehet tőszámra, vagy területnagyságra vonatkoztatott, fokozottan védett faj esetében pontos tőszámmal kell megadni)

Pulsatilla grandis (300 tő), Adonis vernalis (100 tő), Thlaspi jankae (500 tő), Echium russicum (50 tő), Dictamnus albus (1000 tő), Clematis integrifolia (50 tő), Ranunculus illyricus (50 tő), Lathyrus pannonicus (?), Phlomis tuberosa (300 tő), Doronicum hungaricum (?).

4. Védett és fokozottan védett, ill. Natura 2000-es állatfajok és számolt vagy becsült mennyiségük

(fokozottan védett fajoknál pontos állomány nagyságot kell megadni)

Potosia ungarica (ritka), Eriogaster catax (gyakori), Eriogaster lanestris (gyakori), Priserpinus proserpina (ritka), Saturnis pavonia (gyakori), Periphanes delphinii (ritka), Iphiclides podalirius (gyakori), Papilio machaon (gyakori), Satyrium pruni (gyakori), Pseudophilotes schiffermuelleri (ritka), Libythea celtis (ritka), Brenthis hecate (gyakori), Melitaea trivia (ritka), Inachis io (ritka), Nymphalis (Polignonia) c-ambum (ritka), Arethusana arethusa (gyakori), Triturus vulgaris (nem állandó), Bombina bombina (nem állandó), Lacerta agilis (gyakori), Lacerta viridis (gyakori), Lacerta muralis (ritka), Anthus trivialis (2-3 pár), Erithacus rubecula (2 pár), Luscinia megarhynchos (2), Turdus merula (2-3), Turdus philomelos (3-4), Sylvia nisoria (1), Sylvia curruca (1), Sylvia communis (3-4), Sylvia atricapilla (2), Lanius collurio (1), Emberiza citrinella (2-3), Dryomys nitedula (10-30 egyed).

5. Egyéb észrevétel

Az értékes növényzetű gyepet a cserjésedés erősen veszélyezteti. 2012-ben a Bükki Nemzeti Park szakemberei elkezdték a cserjeirtást. Ennek során a terület kökényen és galagonyán élő Natura 2000 jelölőfajának, a sárga gyapjasszövőnek (Eriogaster catax) életmódját messzemenően figyelembe vették. Így a cserjeirtás nem veszélyezteti a faj itteni populációját.